

WPISUJE UCZEŃ

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

DATA URODZENIA UCZNIĄ

dzień miesiąc rok

miejsce
na naklejkę
z kodem

☐ dysleksja

EGZAMIN
W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM
Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW
MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYCH

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 14 stron.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 25. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D.
Odpowiada im następujący układ na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D

Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą -
np. gdy wybrałeś odpowiedź "A":

	B	C	D

6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz,
błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zamaluj inną odpowiedź.

	B	C	

7. Rozwiązania zadań od 26. do 35. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsce opatrzone napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KWIECIEŃ 2005

Czas pracy:
120 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 50

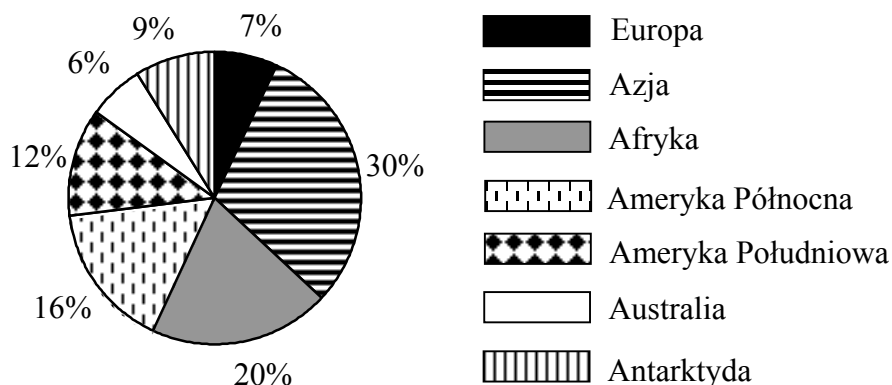
Powodzenia!

GM-A1-052

Poniższy diagram wykorzystaj do rozwiązania zadań od 1. do 4.

Przyjmij, że lądy na Ziemi zajmują łącznie 150 mln km².

Diagram przedstawia procentowy udział powierzchni poszczególnych kontynentów w całkowitej powierzchni lądów.

B. Dobosik, A. Hibszer, J. Soja, *Tablice geograficzne*, Katowice 2002.

Zadanie 1. (0-1)

Które zdanie jest prawdziwe?

- A. Ameryka Północna i Azja zajmują łącznie więcej niż połowę lądów Ziemi.
- B. Europa ma najmniejszą powierzchnię spośród wszystkich kontynentów.
- C. Afryka i Azja mają łącznie większą powierzchnię niż pozostałe lądy Ziemi.
- D. Powierzchnia Azji stanowi mniej niż jedną trzecią powierzchni lądów Ziemi.

Zadanie 2. (0-1)

Jaką część powierzchni lądów na Ziemi zajmuje Afryka?

- A. $\frac{1}{4}$
- B. $\frac{1}{5}$
- C. $\frac{1}{20}$
- D. $\frac{1}{50}$

Zadanie 3. (0-1)

Jaką powierzchnię ma Australia?

- A. 0,9 mln km²
- B. 6 mln km²
- C. 9 mln km²
- D. 90 mln km²

Zadanie 4. (0-1)

Powierzchnia Antarktydy jest większa od powierzchni Europy o

- A. 3 mln km²
- B. 7,5 mln km²
- C. 30 mln km²
- D. 34,5 mln km²

Zadanie 5. (0-1)

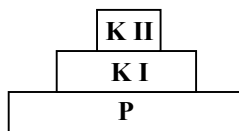
Drzewa tworzą największą biomasa w lesie. Która piramida przedstawia ten stan?

P – producenci

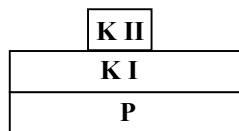
K I – konsumenci I rzędu

K II – konsumenci II rzędu

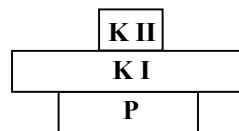
A .

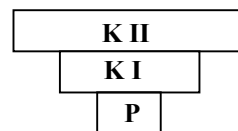
B .

C .

D .

Zadanie 6. (0-1)

Określ oddziaływania między populacją mszycy a populacją brzozy.

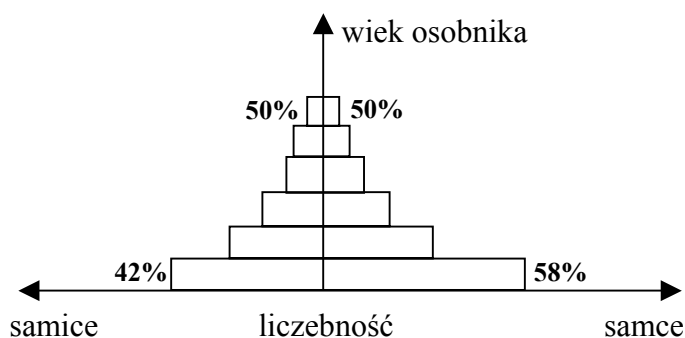
- A. Rywalizują o zasoby środowiska.
- B. Obie odnoszą wzajemne korzyści.
- C. Nie są zdolne do życia jedna bez drugiej.
- D. Jedna z populacji osiąga korzyści, a druga ponosi straty.

Zadanie 7. (0-1)

Miedzy którymi organizmami zachodzą oddziaływania nieantagonistyczne?

- A. Pająk – mucha.
- B. Sosna – dąb.
- C. Kleszcz – człowiek.
- D. Pszczoła – lipa.

Schemat do zadania 8.

Zadanie 8. (0-1)

Analizując piramidę przedstawiającą strukturę wiekową i płciową populacji, można stwierdzić, że

- A. rodzi się więcej samic niż samców.
- B. liczebność najstarszych samic i samców jest taka sama.
- C. liczebność samic i samców jest w każdej grupie wiekowej różna.
- D. różnica między liczebnością samców i samic w każdej grupie wiekowej jest taka sama.

Σ Matematix.pl | Ten arkusz możesz zrobić online na stronie: <https://matematix.pl/>

Zadanie 12. (0-1)

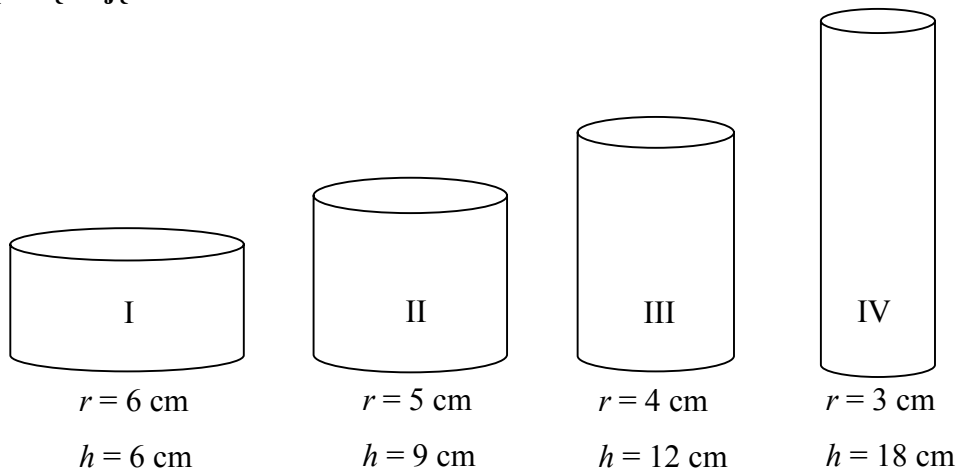
Który zestaw nazw roślin pozwala wnioskować, że dotyczy on lasu przedstawionego na mapie?

A. Graby, dęby, leszczyny.
C. Sosny, dęby, leszczyny.

B. Świerki, sosny, jodły.
D. Lipy, jarzębiny, akacje.

Zadanie 13. (0-1)

Które z naczyń w kształcie walca, o wymiarach przedstawionych na rysunku, ma największą objętość?

h – wysokość walca

r – promień podstawy walca

A. I

B. II

C. III

D. IV

Zadanie 14. (0-1)

Do naczynia o objętości $V = 0,75 \text{ l}$ wlewo $0,45 \text{ l}$ wody. Jaki procent objętości tego naczynia stanowi objętość wody?

A. 6

B. 16,(6)

C. 33,75

D. 60

Zadanie 15. (0-1)

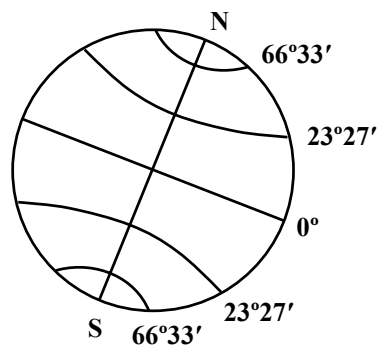
Na południe od pewnego równoleżnika Słońce codziennie wschodzi i zachodzi, zaś na północ od tego równoleżnika występuje zjawisko dni i nocy polarnych. Powyższy opis dotyczy równoleżnika

A. $66^{\circ}33'N$

B. $66^{\circ}33'S$

C. $23^{\circ}27'N$

D. $23^{\circ}27'S$

Która cecha dotyczy południków?

- A. Są różnej długości.
B. Mają kształt okręgów.
C. Łączą dwa bieguny Ziemi.
D. Wyznaczają kierunek wschód-zachód.

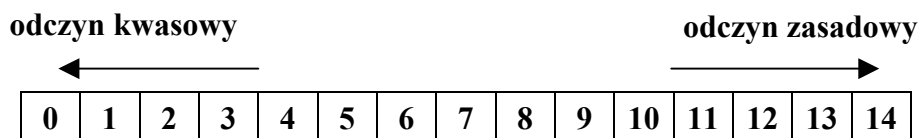
Zadanie 17. (0-1)

Średnia odległość Marsa od Słońca wynosi $2,28 \cdot 10^8$ km. Odległość ta zapisana bez użycia potęgi jest równa

- A. 22 800 000 km   B. 228 000 000 km
C. 2 280 000 000 km   D. 22 800 000 000 km

Schemat i tabela do zadań 18. i 19.

Skala pH służy do określania odczynu badanej substancji.

Roztwór	pH
woda sodowa	5,5
sok pomarańczowy	3,5
coca-cola	3,0
mleko	6,5
woda destylowana	7,0
amoniak	11,5
preparat do udrażniania rur	14,0

Na podstawie: Witold Mizerski, *Tablice chemiczne*, Warszawa 1997.

Zadanie 18. (0-1)

Który z podanych napojów ma najbardziej kwasowy odczyn?

- A. Mleko.   B. Coca-cola.   C. Woda sodowa.   D. Sok pomarańczowy.

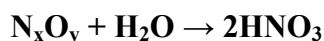
Zadanie 19. (0-1)

Wybierz zdanie prawdziwe.

- A. Woda sodowa ma odczyn zasadowy.
B. Woda destylowana ma odczyn obojętny.
C. Roztwór amoniaku ma odczyn kwasowy.
D. Preparat do udrażniania rur ma właściwości silnego kwasu.

Zadanie 20. (0-1)

Tlenki azotu o ogólnym wzorze N_xO_y mogą reagować z parą wodną znajdującą się w chmurach, tworząc kwaśne deszcze. Wówczas może zajść reakcja

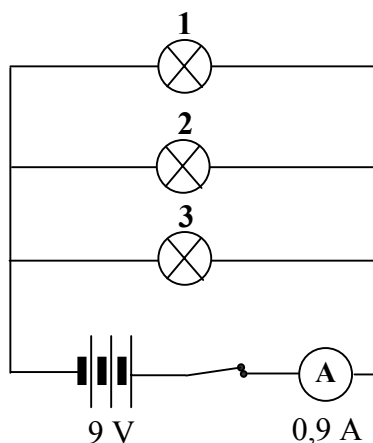

Wartości indeksów stechiometrycznych x i y są rozwiązaniem układu równań

A. $\begin{cases} x : y = 1 : 2 \\ x + y = 3 \end{cases}$ B. $\begin{cases} x : y = 2 : 3 \\ x + y = 5 \end{cases}$ C. $\begin{cases} x : y = 2 : 1 \\ x + y = 3 \end{cases}$ D. $\begin{cases} x : y = 2 : 5 \\ x + y = 7 \end{cases}$

Schemat do zadań 21. i 22.

Obwód elektryczny składa się z 9 V baterii, amperomierza i trzech identycznych żarówek.

Zadanie 21. (0-1)

Na podstawie przedstawionego schematu można wnioskować, że

- A. żarówka 1 świeci jaśniej niż żarówka 3.
- B. żarówka 3 świeci jaśniej niż żarówka 1.
- C. żarówka 2 świeci jaśniej niż żarówki 1 i 3.
- D. wszystkie żarówki świecą tak samo jasno.

Zadanie 22. (0-1)

Całkowity opór obwodu wynosi

- A. $2,7 \Omega$ B. $8,1 \Omega$ C. 10Ω D. 30Ω

Schemat do zadań 23. i 24.

K Na Ca	↑ Wzrost aktywności chemicznej	Metale aktywniejsze od wodoru, wypierające go z zimnej wody i kwasów (reagują z zimną wodą).
Mg Al Zn Fe Sn Pb		Metale aktywniejsze od wodoru, wypierające go z gorącej wody i kwasów (reagują z gorącą wodą i kwasem).
H Bi Cu Hg Ag Pt Au		Metale mniej aktywne od wodoru, nie wypierające go z wody i kwasów.

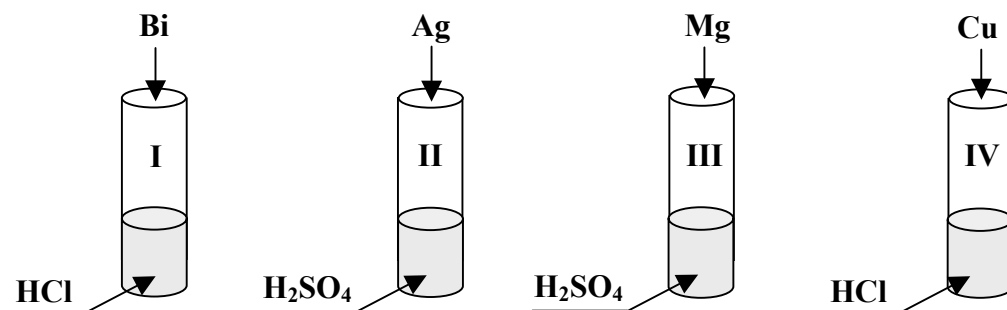
Zadanie 23. (0-1)

Wybierz zdanie prawdziwe.

- A. Sód (Na) reaguje z wodą.
- B. W reakcji srebra (Ag) z ZnCl_2 wydzieli się cynk (Zn).
- C. Złoto (Au) jest bardziej aktywne chemicznie niż potas (K).
- D. W reakcji złota (Au) z kwasem siarkowym(VI) wydzieli się wodór.

Zadanie 24. (0-1)

Przeprowadzono doświadczenia przedstawione na poniższym rysunku. W której probówce jednym z produktów reakcji jest wodór?

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

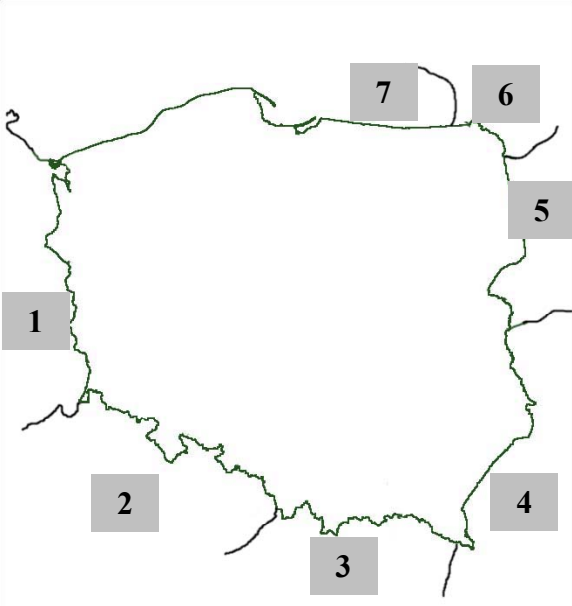
Przedstawiony poniżej fragment układu okresowego pierwiastków wykorzystaj do rozwiązania zadań 25. i 26.

	1												
1	1H Wodór 1,008		LICZBA ATOMOWA 8O Tlen 15,99 SYMBOL PIERWIASTKA NAZWA MASA ATOMOWA (u)							13	14	15	16
	2	3Li Lit 6,94								4Be Beryl 9,01	5B Bor 10,81	6C Węgiel 12,01	7N Azot 14,01
2	3Li Lit 6,94	4Be Beryl 9,01								13Al Glin 26,98	14Si Krzem 28,09	15P Fosfor 30,97	16S Siarka 32,07
	11Na Sód 22,99	12Mg Magnez 24,31	3	4	...	9	10	11	12	13Al Glin 26,98	14Si Krzem 28,09	15P Fosfor 30,97	16S Siarka 32,07
3	11Na Sód 22,99	12Mg Magnez 24,31	21Sc Skand 44,96	22Ti Tytan 47,90	...	27Co Kobalt 58,93	28Ni Nikiel 58,71	29Cu Miedź 63,55	30Zn Cynk 65,39	31Ga Gal 69,72	32Ge German 72,59	33As Arsen 74,92	34Se Selen 78,96
	19K Potas 39,09	20Ca Wapń 40,08	21Sc Skand 44,96	22Ti Tytan 47,90	...	27Co Kobalt 58,93	28Ni Nikiel 58,71	29Cu Miedź 63,55	30Zn Cynk 65,39	31Ga Gal 69,72	32Ge German 72,59	33As Arsen 74,92	34Se Selen 78,96

Zadanie 25. (0-1)

Zadanie 27. (0-2)

Korzystając z mapy i podanych w ramce nazw państw, wpisz do odpowiedniego wiersza tabeli nazwy państw sąsiadujących z Polską.

Białoruś, Czechy, Litwa, Łotwa, Niemcy, Rosja (Federacja Rosyjska), Słowacja, Ukraina		
	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	

Informacje i tabela do zadań 28. i 29.

Most zbudowany jest z przęseł o długości 10 m każde. Przęsło pod wpływem wzrostu temperatury wydłuża się. Przyrost tego wydłużenia jest wprost proporcjonalny do przyrostu temperatury. Wartość przyrostu długości przęsła dla wybranych wartości przyrostu temperatury przedstawia poniższa tabela.

przyrost temperatury Δt (°C)	0	10	30	45
przyrost długości przęsła Δl (mm)	0	1		4,5

Zadanie 28. (0-1)

Wpisz do tabeli brakującą wartość przyrostu długości przęsła.

Zadanie 29. (0-2)

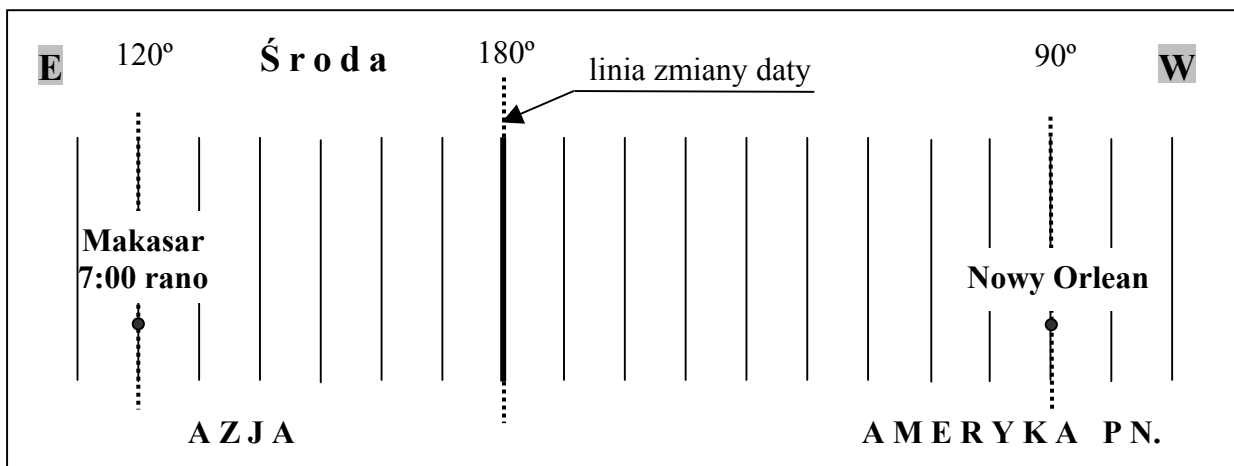
Zapisz zależność przyrostu długości przęsła (Δl) od przyrostu temperatury (Δt) za pomocą wzoru. Podaj współczynnik proporcjonalności Δl do Δt z odpowiednią jednostką.

wzór .....

współczynnik proporcjonalności .....

Schemat i informacje do zadania 30.

Fragment siatki kartograficznej przedstawia południk 180° oraz południki, na których leżą Nowy Orlean i Makasar.

Zadanie 30. (0-2)

Podaj dzień tygodnia i godzinę, która jest w Nowym Orleanie.

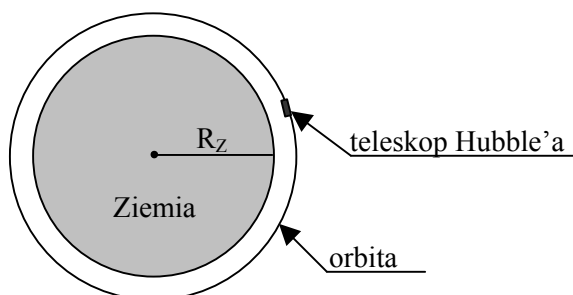
dzień tygodnia .....

godzina .....

Zadanie 31. (0-3)

Teleskop Hubble'a znajduje się na orbicie okołoziemskiej na wysokości około 600 km nad Ziemią. Oblicz wartość prędkości, z jaką porusza się on wokół Ziemi, jeżeli czas jednego okrążenia Ziemi wynosi około 100 minut. Zapisz obliczenia.

(Przyjmij $R_Z = 6400$ km, $\pi = \frac{22}{7}$)

Odpowiedź: .....

Zadanie 32. (0-2)

Oblicz czas swobodnego spadku metalowej kulki z wysokości 20 m. Przyjmij wartość przyspieszenia ziemskiego $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ i pomini opór powietrza. Zapisz obliczenia.

Odpowiedź: .....

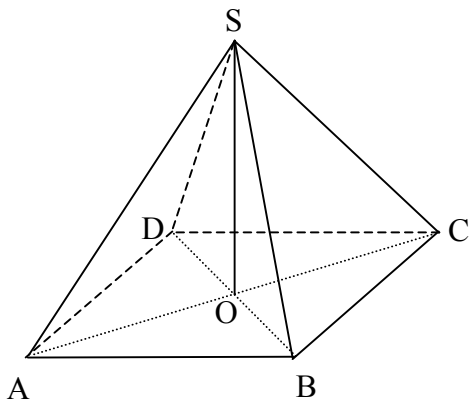
Zadanie 33. (0-2)

Wieża Eiffla znajduje się na obszarze w kształcie kwadratu o boku długości 125 m. Ile hektarów powierzchni ma ten obszar? Zapisz obliczenia. Wynik podaj z dokładnością do 0,1 ha.

Odpowiedź: .....

Zadanie 34. (0-4)

Piramida ma kształt ostrosłupa prawidłowego czworokątnego. Ile cm^2 papieru potrzeba na wykonanie modelu tej piramidy (wraz z podstawą), w którym krawędzie podstawy mają długość 10 cm a wysokość 12 cm? Ze względu na zakładki zużycie papieru jest większe o 5%. Zapisz obliczenia.

Odpowiedź: .....

Tabela do zadania 35. zawiera ceny paliw.

Cena benzyny	Cena gazu
3,80 zł/l	1,60 zł/l

Zadanie 35. (0-5)

Montaż instalacji gazowej w samochodzie kosztuje 2208 zł. Samochód spala średnio 7 litrów benzyny lub 8 litrów gazu na każde 100 km drogi. Oblicz, po ilu miesiącach zwrócą się koszty instalacji, jeśli w ciągu miesiąca samochód przejeżdża średnio 2000 km. Zapisz obliczenia.

Odpowiedź: .....

Brudnopis